

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 30/1998 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om indrivning av fordringar och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 oktober 1996 en proposition med förslag till lag om indrivning av fordringar och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 199/1996 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Kirsti Rissanen, lagstiftningsdirektör Mikko Könkkölä, lagstiftningsrådet Marjo Lahelma, lagstiftningsrådet Tuula Linna, lagstiftningsrådet Anna-Riitta Wallin, utsökningsdirektör Timo Heikkinen och sekreteraren för kommissionen Utsökning 2000 Marja Tuokila, justitieministeriet
- överkommissarie Kimmo Markkula, inrikesministeriet
- överinspektör Ulla Karhu, handels- och industriministeriet
- regeringsrådet Pekka Järvinen, social- och hälsovårdsministeriet
- biträdande chefen Kari Rantama, centralkriminalpolisen
- utredare Katri Joenpalo, Konkurrensverket
- dataombudsman Jorma Kuopus

- juristen Annika Kutilainen, konsumentombudsmannens byrå
- biträdande direktör Pertti Suortti och kontorschef Mervi Tynys, Teleförvaltningscentralen
- vicehäradshövding Kirsi Mononen och vicehäradshövding Anssi Pihkala, Finlands Kommunförbund
- förvaltningsdirektör Yrjö Judström, Helsingfors stads trafikverk
- vice ordförande Erkki Luoma-Aho, Avustavat ulosottomiehet ja haastemiehet ry
- advokat Jyrki Pekkala, Finlands Advokatförbund
- ordförande Pekka Louekoski och ordförande Juhani Toukola, Häradsfogdarna i Finland rf
- generalsekreterare Leena Simonen, Finlands Konsumentförbund
- direktör Erkki Kontkanen, Bankföreningen i Finland
- ordförande, vice verkställande direktör Timo Mäki, Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry
- ordförande Mauno Laaninen, Exekutionsbiträdenas i Finland förening rf
- vicehäradshövding Hannu Ijäs, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund rf
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om indrivning av fordringar. Lagen skall tillämpas på indrivning av en fordran som förfallit till betalning, oberoende av en hurdan fordran indrivningen gäller eller vem som är borgenär eller gäldenär. Enligt förslaget gäller lagen både indrivningsåtgärder som borgenären själv vidtar och indrivning med stöd av ett uppdrag från borgenären. Lagen är dock sekundär så till vida att den tillämpas bara om inte annat bestäms i annan lagstiftning.

Enligt förslaget får ett förfarande som strider mot god indrivningssed eller annars är otillbörligt mot gäldenären inte användas vid indrivning. Inte heller får felaktig eller vilseledande information ges om påföljderna av en underlåten betalning, gäldenären orsakas onödiga kostnader eller onödig olägenhet eller gäldenärens integritetsskydd äventyras.

När den som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet driver in en konsumentfordran, skall han tillstålla gäldenären ett skriftligt betalningskrav, i vilket skall nämnas de minimiuppgifter om fordran och betalningen av den som räknas upp i lagen. I fråga om en konsumentfordran

får betalning i allmänhet inte krävas i domstol förrän betalningskravet har sänts.

I propositionen föreslås att man avstår från att protestera trattor inför en myndighet. När en konsumentfordran drivs in får en tratta inte användas.

Vissa direkt utsökbara offentligrättsliga fordringar får enligt förslaget inte ges till en utomstående för indrivning. Dessutom ingår i lagförslaget bestämmelser om gäldenärens betalningsskydd, indrivningskostnader samt förvaring av medel som drivits in för borgenärens räkning.

Konsumentombudsmannen övervakar att lagen följs när konsumentfordringar drivs in. Marknadsdomstolen och i vissa fall också konsumentombudsmannen skall kunna förbjuda ett lagstridigt förfarande och som sanktion förena förbudet med vite.

De föreslagna ändringarna i konsumentskyddslagen, strafflagen, lagen om marknadsdomstolen och lagen om konsumentombudsmannen följer av den nya lagen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Utskottets utgångspunkter

Syftet med propositionen är att på lagnivå ställa upp regler som förpliktar den privata indrivningsbranschen att iaktta god indrivningssed i sin verksamhet. Propositionen har tagits fram som ett renodlat lagstiftningsprojekt.

Beredningsperspektivet har enligt utskottets åsikt varit alltför snävt, när propositionen inte innehåller en klart uttryckt gränsdragning mellan frivillig indrivning och tvångsverkställighet, alltså utsökningsväsendet. Gränsen dras upp indirekt i propositionen genom att man först anger att lagen gäller alla fordringar och sedan att lagen

är sekundär för att slutligen mitt inne i lagen ha en bestämmelse om begränsningar för indrivningsuppdrag.

Det hade varit bra med en klar gräns också av den anledningen att en reform av lokalförvaltningen trädde i kraft i början av december 1996, det vill säga strax efter att propositionen hade lämnats. I samband med reformen förenhetligades den tidigare splittrade utsökningsorganisationen och alla utsökningsmyndigheter underställdes justitieministeriet. Dessutom hade våren 1996 tillsatts en kommission, Utsökning 2000, med uppgift att ta fram ett betänkande med principer om hur utsökningsväsendet kunde utvecklas. Kommissionen begränsade sitt uppdrag till indrivning av penningfordringar, med andra ord

exakt det område som indrivningslagstiftningen gäller.

För att få en tillräckligt övergripande bild av relevanta delfaktorer i frågan, måste utskottet upprepade gånger begära tilläggsutredningar och höra de närmast berörda instanserna, innan frågan kunde avgöras. Utifrån erhållen information finner utskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

God indrivningssed

Propositionen syftar till att otillbörliga metoder inte skall tillämpas vid indrivning av fordringar. Detta föreslås ske med hjälp av en generalklausul i 4 § i förslaget till lag om indrivning av fordringar (*indrivningslagen*). Klausulen förbjuder ett förfarande som strider mot god indrivningssed eller som annars är otillbörligt mot gäldenären.

Argumenten i motiveringen för vad som bör betraktas som indrivningssed är lyckade och adekvata.

Däremot var de föreslagna instrumenten för övervakning av att god indrivningssed iakttas inte tillräckliga enligt utskottets mening. Utskottet håller inte med regeringen om att inkassoverksamheten kunde vara fri näringsverksamhet. Utskottet grundar sin ståndpunkt på lagstiftningen i de övriga nordiska länderna, där inkassoverksamheten är tillståndspliktig, och på information från allmänheten om inkassobyråernas metoder.

Utskottet meddelade i februari 1998 justitieministeriet att propositionen inte kan godkännas om inkassoverksamheten inte görs tillståndspliktig. Samtidigt bad utskottet justitieministeriet vidta åtgärder för att komplettera propositionen så att tillståndsplikt införs.

Av denna anledning togs en ny, separat proposition fram. Utifrån den och efter att ekonomiutskottet lämnat ett betänkande i saken godkändes i december 1998 lagen om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet (EkUB 34/1998 rd — RP 178/1998 rd). Lagen har ännu inte blivit stadfäst, eftersom det är ändamålsenligt att den träder i kraft samtidigt med indrivningslagstiftningen.

Nu när utskottets främsta villkor för godkännande av lagstiftningen uppfyllts, har utskottet

fortsatt behandlingen av frågan. Under behandlingen har i samband med övervakningsmetoderna ytterligare diskuterats maximibeloppet för indrivningskostnaderna och om det eventuellt finns ett behov av ett säkerhetskrav.

Ett tak för indrivningskostnaderna. När förslaget till indrivningslag bereddes diskuterade man också om indrivningskostnadernas maximibelopp eventuellt kunde regleras i förordning enligt exempel från Sverige och Norge. I propositionen stannade man för att föreslå ett enda maximibelopp: Kostnaderna för indrivning av direkt utmättningsbara fordringar är högst 70 mark per indrivning. Beloppet motsvarar den utsökningsavgift som i praktiken vanligen faller på gäldenären att betala vid indrivning genom utsökning.

Utskottet anser att utgångspunkten i princip var den riktiga i propositionen. Om indrivningskostnaderna är skäliga eller inte bedöms från fall till fall och då kan hänsyn bland annat tas till det utförda arbetet och de faktiska kostnaderna. Det betyder att skälighetsbedömningen inte först och främst utgår från den allmänna utgiftsnivån. Gäldenärer som är konsumenter kan låta konsumentklagonämnden bedöma om kostnaderna är skäliga eller inte och förfogar följaktligen över ett enkelt och effektivt rättsskyddsmedel att få oskäligheterna tillrättalagda. Dessa medel räcker dock inte nödvändigtvis till för att kontrollera den allmänna kostnadsnivån.

Enligt utskottets åsikt finns det inte anledning att i detta skede gå in för en mer detaljerad reglering av indrivningskostnaderna. Det gäller emellertid att hålla ett öga på indrivningskostnaderna och, om det framgår att 10 § i förslaget till indrivningslag inte räcker till för att garantera att indrivningskostnaderna generellt håller en skälig nivå, bör åtgärder vidtas för att se över reglerna. Utskottet *föreslår* att ett *uttalande* om detta godkänns. (*Utskottets förslag till uttalande*)

Kravet på säkerhet. Vissa av de sakkunniga utskottet hörda föreslog att den som bedriver indrivningsverksamhet bör vara skyldig att ställa säkerhet för att uppdragsgivaren skall kunna få ersättning för en eventuell ekonomisk förlust.

Kravet på säkerhet skrivs inte in i lagen om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet av den orsaken att inkassobyråerna vanligen ingår avtal

med företag, myndigheter och inrättningar och för att lagstiftaren sällan befattar sig med de rättsliga relationerna mellan företag genom att uppställa tvingande krav på säkerhet. Kravet på säkerhet kan också höja kostnadsnivån och snedvrida konkurrensen mellan inkassobyråerna.

I indrivningslagen ingår bestämmelser om att en inkassobyrå skall ha sina egna medel och de medel den för uppdragsgivarens räkning drivit in av gäldenären på separata konton. Om inkassobyrån går i konkurs hör de sistnämnda medlen till konkursboet, och uppdragsgivaren behöver inte göra något annat än bevaka fordran hos inkassobyrån i konkursen. Brott mot bestämmelsen är straffbart. Dessutom är de som står i ledningen för inkassobyrån personligen ersättningskyldiga.

Ingenting hindrar dock att uppdragsgivarna, innan kundförhållandet inleds eller senare, kräver säkerhet av inkassobyrån, om de vill ha ryggen fri vid eventuellt missbruk från inkassobyråns sida. Uppdragsgivaren kan också på annat sätt minska risken med avtalet, exempelvis genom att följa redovisningen.

Gränsen mellan uppgifterna för frivillig indrivning och utsökningsväsendet

Fordringar som omfattas av indrivningslagen. Vilka uppgifter som hör till den frivilliga indrivningen och vilka till utsökningsväsendet avgörs av 1 och 9 § i förslaget till indrivningslag. I och med att lagen är subsidiär, innebär paragraferna

— att lagen inte omfattar *avgifter som skall drivas in i den ordning speciallagar anger*; exempel på sådana avgifter är skatter, den försäkrades sjukförsäkringspremier, arbetsgivarens socialskyddsavgifter, tullar, böter och ordningsböter, förverkandepåföljder i penningbelopp samt underhållsbidragsfordringar,

— att en indrivningsbyrå inte får ges i uppdrag att driva in 1) *direkt utsökbara statliga fordringar* eller 2) *offentligrättsliga betalningspåföljder som påförts till följd av ett lagstridigt förfarande.*

— Till *statens fordringar* hör handläggningsavgifter för domstolsprestationer och avgifter enligt lagen om grunderna för avgifter till staten, exempelvis avgifter för patent, körkort, pass,

identitetskort, trafiktillstånd, fordonsregistrering och lagfart — däremot är fordringar som statens affärsverk och självständiga verk har inte sådana statliga fordringar som avses i paragrafen.

— Till kategorin *offentligrättsliga betalningspåföljder som har påförts till följd av ett lagstridigt förfarande* hör parkeringsböter och kontrollavgifter i kollektiv trafik.

Fordringar som omfattas av indrivningslagen

1) på avtal, förbindelse eller annan privaträttslig förpliktelse grundade fordringar, typ banklån, andra krediter, köpeskillingsfordringar, betalningar för tjänster och arbetsprestationer, försäkringsavgifter, borgensansvar och skadeståndsansvar samt

2) kommunernas och andra samfunds offentligrättsliga fordringar, exempelvis sjukvårds-, dagvårds- och rättshjälpsavgifter, avgifter för kommunala myndigheters prestationer såsom tillstånd, registreringar, inspektioner och granskningar samt den kommunala hundskatten.

Direkt utsökbara offentligrättsliga fordringar. Den fundamentala frågan för 9 §:s vidkommande är om direkt utsökbara offentligrättsliga fordringar över huvud taget kan ges till en utomstående för indrivning. I lagstiftningen ingår över 100 bestämmelser som tillåter att olika slags fordringar får drivas in genom utsökning utan dom eller beslut.

Juridiskt sett är nuläget oklart; det är varken uttryckligen förbjudet eller tillåtet att ge över indrivningen till någon annan. Bakom föreslagna 9 § ligger ambitionen att klarlägga rättsläget. Materiellt sett har i bestämmelsen

— å ena sidan hänsyn tagits till att borgenären ges rimliga möjligheter att ordna indrivningen av fordringarna på ett funktionellt sätt. Det är helt onödigt och omotiverat att hindra borgenärerna att anlita inkassobyråer för att driva in privaträttsliga och med dem jämförliga fordringar,

— å andra sidan ansetts att indrivningen av statens offentligrättsliga fordringar samt avgifter av straffkaraktär till alla delar hör till de offentliga samfundens uppgifter och faller på deras ansvar.

I expertutlåtandena till utskottet ansågs gränsdragningen i paragrafen inkonsekvent. Till de kommunala fordringar som kan överföras till någon annan för indrivning hör liknande avgifter för myndighetsprestationer som en statlig myndighet inte får överlåta för indrivning. Televisionsavgiften (tidigare televisionslicensavgiften) som tillfaller staten är en avgift för en tjänst men får inte drivas in av en utomstående.

Enligt utredning till utskottet har följande synpunkter påverkat innehållet i 9 §:

— Utgångspunkten för gränsdragningen har varit fordringens karaktär och uttryckligen om fordringen grundar sig på offentlig maktutövning eller inte. Merparten av kommunernas direkt utsökbara fordringar utgörs av privaträttsliga serviceavgifter. Däremot är statens direkt utsökbara fordringar så gott som uteslutande offentlighetsrättsliga. I paragrafen går man in för en gränsdragning enligt huvudregeln, även om gränsdragningen i vissa enstaka fall leder till en diskrepans mellan statens och kommunens fordringar. Denna lösning grundar sig på att bestämmelsen på detta sätt utformad är enkel och klar. Till följd av uppsjön av fordringskategorier skulle en mer specifik indelning leda till en komplicerad reglering, som lämnar ännu mer rum för tolkning.

— I praktiken spelar gränsdragningen en viktig roll, i synnerhet när det gäller parkeringsböter, kontrollavgifter i kollektivtrafik och televisionsavgifter. I pengar uttryckt är dessa fordringar små men många till antalet.

— Det är framför allt rättspolitiska orsaker som talar för en begränsning. Den allmänna principen har varit att allt som har med offentlighetsrättsliga fordringar att göra bör ske inom det offentliga samfundet (påförande, inkassering, utsökning av avgiften). Principen är absolut i lagförslaget för statens fordringars vidkommande, eftersom det inte ansetts korrekt att staten i egenskap av en viktig offentlighetsrättslig juridisk person anlitar privata inkassobyråer för indrivning.

— Samma generella förbud gäller enligt förslaget inte andra offentliga samfund. Härvid har man alldeles speciellt tänkt på kommunerna. I synnerhet små kommuner har inte nödvändigtvis tillgång till personal med inkassoerfarenhet och

då är det ändamålsenligt att kommunerna kan anlita inkassoföretag. Kommunernas fordringar grundar sig för övrigt i allmänhet på prestationer av servicetyp och har följaktligen inte en stark offentlighetsrättslig prägel.

— Sanktionsrelaterade fordringar (till exempel parkeringsböter) grundar sig däremot klart och tydligt på utövning av offentlig makt och har anknytning till egentliga straffrättsliga betalningspåföljder (till exempel ordningsbot). Därför har man också för deras del ansett det lämpligt att de offentliga samfunden sköter indrivningen oavsett fallet. Här har man också tänkt på de betalningsskyldiga som kan tycka att privat indrivning är något negativt.

Efter att grundligt ha övervägt frågan och trots att kritiken mot 9 § i förslaget till indrivningslag varit relevant i rättsligt hänseende, har lagutskottet beslutat anse att den föreslagna gränsdragningen är en lämplig start för en tillståndspliktig privat indrivningsverksamhet.

Utsökningsväsendets ställning

Det behövs ett effektivt och fungerande utsökningsväsende i vårt land. På sista tiden har tonvikten allt mer lagts på specialutsökning och tvångsverkställighet. Utsökningsväsendet kan dock inte enbart syssla med specialindrivningsuppdrag. Om organisationen och verksamheten skall kunna upprätthållas, krävs också massindrivningar för att den behövliga rutinen inte skall försvinna.

Utsökningsväsendets uppdrag har minskat radikalt sedan 1998. Orsaken är dels att konjunkturen svängt efter den ekonomiska depressionen i början av 1990-talet, dels att kommunerna blivit kunder hos inkassobyråer med hänvisning till den höga och orättvisa hinderavgiften. En annan bidragande orsak är att det brustit i tjänstvilligheten på en del ställen.

När lagutskottet 1994 behandlade en proposition med förslag till lag om utsökningsavgifter hade det vissa dubier visavi hinderavgiften. Utskottet konstaterade därför att hinderavgiften inte får fastställas enbart på basis av de genomsnittliga kostnaderna för åtgärden, eftersom den då kan bli så stor att den medför olägenheter. Utskottet ansåg att den föreslagna avgiften på 90

mark var alltför hög och föreslog att den skulle vara 60 mark (LaUB 18/1994 rd — RP 191/1994 rd).

Hinderavgiften fastställdes i lagen till 60 mark och tas ut per fall. Nu har hinderavgiften visat sig vara ett ännu större problem än man då kunde räkna med. Inkassobyråerna använder sig av en taxa där avgiften gäldenärsvi tas ut av gäldenärerna men kräver inte borgenärerna på hinderavgift. Detta har lett till att små massfordringar i allt högre grad numera drivs in av inkassobyråer.

Utsökningsväsendet bör enligt utskottets mening vara konkurrenskraftigt gentemot inkassobyråerna. Därför bör hinderavgiftens storlek och objekt ändras. Antingen bör den slopas helt eller avgiften per fall åtminstone frångås:

— storkunder bör kunna ges en till den sökande avpassad massrabatt,

— avgiften bör vara gäldenärsspecifik (till exempel om samma gäldenär har sammanlagt 20 parkeringsböter som skall indrivivas, behöver 20 hinderavgifter inte betalas som nu utan bara en) och

— avgiften tas inte ut om indrivningen hindras av att fordringen har lägsta prioritet (får inte indrivivas eftersom fordringar med högre prioritet ännu inte drivits in).

Utskottet föreslår ett *uttalande* om ändring av bestämmelserna om hinderavgift. (*Utskottets förslag till uttalande*)

Indrivningslagen gäller inte utsökningsverksamheten. Kraven på god indrivningssed gäller härigenom inte utmätningsmännen eller de biträdande utmätningsmännen, som arbetar under tjänsteansvar. Utskottet anser dock att tjänsteansvaret bland annat bygger på just samma principer om god indrivningssed som lagen ålägger privat indrivning.

Uppföljning

Det är viktigt, menar utskottet, att det följs upp hur lagen fungerar och utreds om 9 § leder till gränsdragningsproblem och gör det svårare för offentliga samfund att organisera sin indrivningsverksamhet på ett lämpligt sätt. Om missförhållanden observeras bör åtgärder omedelbart vidtas för att åtgärda dem.

Detaljmotivering

Lag om indrivning av fordringar

1 §. Tillämpningsområde. Enligt 3 mom. gäller lagen inte en verkställande myndighets verksamhet. Utskottet föreslår att den verkställande myndigheten skall kallas "utsökningsmyndighet".

4 §. God indrivningssed. I 2 mom. räknas upp metoder som typiskt är oförenliga med god indrivningssed.

Utskottet föreslår att 2 mom. kompletteras med att också skäligen kostnader klart hör till kriterierna för god indrivningssed. Av detta följer att tvångsmedlen enligt 13 § står till förfogande om en inkassobyrå debiterar för indrivningskostnader som allmänt taget anses oskäligen.

5 §. Betalningskrav när en konsumentfordran drivs in. Paragrafen innehåller bestämmelser om informationsskyldigheten i fråga om konsumentfordringar för den som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet. Enligt 1 mom. skall gäldenären ges eller sändas ett skriftligt betalningskrav med åtminstone de uppgifter som nämns i lagrummet. En av uppgifterna skall enligt 6 punkten vara att gäldenären informeras om att han kan framställa en anmärkning inom utsatt tid om han anser att fordrans belopp och grund är omotiverade.

Utskottet föreslår att 6 punkten kompletteras så att gäldenären skall informeras om de rättsliga medel som står till förfogande vid indrivning av direkt utsökbara fordringar samt om möjligheten att ansöka om uppskov med återbetalningen. Bland dessa rättsliga medel återfinns exempelvis gäldenärens rätt att yrka rättelse eller ändring, rätt att anföra grundbesvär samt rätt att anhålla om förbud mot verkställighet av dessa åtgärder.

Dessutom föreslår utskottet en ny 7 punkt i förteckningen. Enligt denna punkt skall i betalningskravet också uppges till vem anmärkningarna skall framställas, och, om det gäller en offentlig sammanslutnings fordran, också den enhet eller person som har hand om sammanslutningens indrivning och som gäldenären kan rikta sina anmärkningar om fordran och indrivningen till.

9 §. *Begränsningar som gäller indrivningsuppdrag.* Paragrafen förbjuder att indrivningen av vissa direkt utsökbara offentlighetsrättsliga fordringar ges åt utomstående.

Trots kritiken mot paragrafen har utskottet, som av det ovan sagda framgår, stannat för att föreslå att paragrafen skall godkännas enligt propositionen. Av ändringen i 5 § följer dock att det krävs en lagteknisk ändring i 9 §.

12 §. *Övervakning.* När indrivningen gäller en konsumentfordran är det konsumentombudsmannen som övervakar att lagen iakttas. I paragrafen ingår en hänvisning till lagen om konsumentombudsmannen.

Lagen om konsumentombudsmannen upphävdes genom lagen om Konsumentverket (1056/1998), som trädde i kraft vid ingången av 1999. Därför måste andra meningarna i paragrafen strykas. Det behövs ingen hänvisning till den nya lagen, eftersom konsumentombudsmannens uppgifter och kompetens inte på samma sätt som i den tidigare lagen är kopplade till övervakningen av att reglerna för marknadsföring och avtalsvillkor iakttas.

14 §. *Meddelande av förbud.* Paragrafen innehåller närmare bestämmelser om förbud som marknadsdomstolen och konsumentombudsmannen kan meddela.

Utskottet har gjort de lagtekniska ändringarna som följer av den nya lagen om Konsumentverket.

16 §. *Borgenärens rätt att lämna sekretessbelagda uppgifter (Ny).* I expertutlåtandena uppmärksamgjordes utskottet på att vissa uppgifter som behövs för indrivningen kan vara sekretessbelagda i lag, men att propositionen trots det inte går tillräckligt noga in på datasekretessen.

Anmärkningarna ledde till att frågan nu har utretts. Det framkom att det är oklart vilken rättslig karaktär de uppgifter som behövs vid indrivningen har. För att inte lämna alltför stort rum för tolkningar föreslår utskottet att en uttrycklig bestämmelse om detta fogas till lagen i form av en ny 16 §.

2. Lag om ändring av konsumentskyddslagen

Lagförslaget innehåller bland annat ett förslag till ändring av 10 kap. Genom lag 1162/1997 fogades till konsumentskyddslagen ett nytt kapitel, och följaktligen har 10 kap. här ändrats till 11 kap.

Därtill har motsvarande uppgift och hänvisningar till författningar i ingressen ändrats och skrivningen i ingressen samtidigt setts över för att motsvara det numera tillämpade systemet.

4. Lag om ändring av lagen om marknadsdomstolen

I 1 och 6 § i lagförslaget ingår en hänvisning till lagen om konsumentombudsmannen. Utskottet har bytt ut hänvisningarna och motsvarande punkter i ingressen mot hänvisningar till lagen om Konsumentverket. Samtidigt har utskottet också ändrat ingressen i detta lagförslag så att den motsvarar den numera tillämpade skrivningen.

5. Lag om ändring av 1 § lagen om konsumentombudsmannen

Den lag som legat till grund för lagförslaget har upphävts genom lagen om Konsumentverket. Följaktligen är lagförslaget onödigt och bör förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att det tredje lagförslaget godkänns utan ändringar,

att det femte lagförslaget förkastas,

att det första, andra och fjärde lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att två uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag
om indrivning av fordringar

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tillämpningsområde

(1 och 2 mom. som i RP)

Denna lag gäller inte en *utsökningsmyndighets* verksamhet.

2 och 3 §
(Som i RP)

4 §

God indrivningssed

(1 mom. som i RP)

Vid indrivningen får inte

- 1) felaktig eller vilseledande information om påföljderna av en underlåten betalning ges,
- 2) *oskäligen* eller onödiga kostnader eller onödigt men orsakas gäldenären, eller
- 3) gäldenärens integritetsskydd äventyras.

5 §

Betalningskrav när en konsumentfordran drivs in

Den som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet skall, när han driver in en konsumentfordran, ge eller sända gäldenären ett skriftligt betalningskrav, i vilket skall nämnas åtminstone

- 1) borgenärens namn och adress,
- 2) grunden för fordran,
- 3) fordrans kapital, ränta, dröjsmålsränta och indrivningskostnader specificerade,
- 4) det totala beloppet som krävs,
- 5) till vem, hur och när fordran skall betalas (*utesl.*)

6) gäldenärens möjlighet att framställa anmärkningar mot fordrans belopp och grund samt (*utesl.*) inom vilken tid anmärkningarna skall

framställas. Om indrivningen gäller en fordran som kan indrivnas genom *utsökningsåtgärder utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961)* skall gäldenären i betalningskravet underrättas om de rättsliga medel som står till förfogande vid indrivningen av en sådan fordran och om möjligheten att ansöka om uppskov med återbetalningen, samt

7) till vem anmärkningarna skall framställas; om indrivningen gäller en offentlig sammanslutnings fordran skall det i betalningskravet också uppges kontaktinformation i fråga om den enhet eller person som har hand om sammanslutningens indrivning och som gäldenären kan rikta sina anmärkningar om fordran och indrivningen till. (*Ny*)
(2 mom. som i RP)

6—8 §
(Som i RP)

9 §

Begränsningar som gäller indrivningsuppdrag

Till en uppdragstagare får inte för indrivning överlåtas sådana statens fordringar eller offentligt rättsliga betalningspåföljder som har påförts som följd av ett lagstridigt förfarande och kan indrivnas genom utsökning på det sätt som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (*utesl.*).

10 och 11 §
(Som i RP)

12 §

Övervakning

När indrivningen gäller en konsumentfordran

övervakar konsumentombudsmannen att stad-
gandena i denna lag iakttas. (*Utesl.*).

13 §
(Som i RP)

14 §

Meddelande av förbud

(1 mom. som i RP)

Om marknadsdomstolen och om behandling-
en av ärenden vid den gäller utöver det ovan
stadgade lagen om marknadsdomstolen (41/
1978).

Konsumentombudsmannen kan meddela ett
förbud som avses i 13 § 1 mom. eller meddela ett
temporärt förbud i tillämpliga delar i enlighet
med vad som i lagen om *Konsumentverket* (1056/
1998) stadgas om *förbud som meddelas av konsu-
mentombudsmannen*.

15 §
(Som i RP)

16 § (*Ny*)

***Borgenärens rätt att lämna sekretessbelagda
uppgifter***

*Utan hinder av vad som i lag bestäms om sekre-
tessbelagda uppgifter har borgenären rätt att läm-
na uppgifter som är nödvändiga för handhavande
av ett indrivningsuppdrag. Angående skydd för
personuppgifter mottagna för handhavande av ett
uppdrag gäller vad som i allmänhet bestäms om
saken.*

17 (16) och 18 (17) §
(Som i RP)

2.

Lag
om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978) 7 kap. 18 §, sådan den lyder i lag 385/1986, samt
ändras 11 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 1162/1997, som följer:

11 kap.
Straffstadganden

2 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

4.

Lag
om ändring av lagen om marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 januari 1978 om marknadsdomstolen (41/1978) 1 § och 6 § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § i lag 417/1996 och 6 § 1 mom. i lag (*utesl.*) 1062/1978 samt
fogas till lagen en ny 6 h § som följer:

1 §

Marknadsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol de ärenden som enligt följande lagar faller under dess behörighet:

- 1) konsumentskyddslagen (38/1978),
- 2) lagen om *Konsumentverket* (1056/1998),
- 3) värdepappersmarknadslagen (495/1989),
- 4) kreditinstitutslagen (1607/1993),
- 5) lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/1993),
- 6) lagen om andelslag (247/1954),
- 7) lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978),
- 8) lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976),
- 9) alkohollagen (1143/1994), samt
- 10) lagen om indrivning av fordringar (/).

konsumentskyddslagen, lagen om *Konsumentverket* eller 13 § 1 mom. lagen om indrivning av fordringar blir anhängigt vid marknadsdomstolen genom ansökan av konsumentombudsmanen. Vägrar konsumentombudsmanen att föra ett ärende om förbud mot en marknadsföringsåtgärd, ett avtalsvillkor eller ett indrivningsförfarande till marknadsdomstolen för behandling, är en registrerad förening som verkar för bevakande av löntagare- eller konsumentintressen berättigad att göra detta.

6 h
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

6 §

Ett ärende som skall behandlas med stöd av

Utskottets förslag till uttalande

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att utsökningsväsendet och inkassobyråerna har likvärdiga konkurrensmöjligheter. Därför måste bestämmelserna om hinderavgift justeras och avgifternas sänkas inn-*

an den nya indrivningslagstiftningen träder i kraft.

2. *Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på indrivningsbyråernas debiteringspraxis och efter behov vidtar åtgärder för att få till stånd tabellavgifter.*

Helsingfors den 12 februari 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /cent
Juhani Alaranta /cent
Janina Andersson /gröna
Toimi Kankaanniemi /fkf (delvis)
Juha Karpio /saml
Anne Knaapi /saml

Pekka Kuosmanen /saml
Annika Lapintie /vänst
Kari Myllyniemi /cent
Reino Ojala /sd
Markku Pohjola /sd
Pekka Saarnio /vänst
Säde Tahvanainen /sd
Jukka Tarkka /ungf.

